

Protokół posiedzenia
Centralnej Komisji Metodycznej
Warszawa, 8 grudnia 2016 r.

Obecni:

członkowie CKM:

- Hanna Staszewska (Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego) – przewodnicząca,
- Małgorzata Król (AAN),
- Zbigniew Marek (AP w Poznaniu),
- Kamila Follprecht (Dyrektor AN w Krakowie),
- Aleksandra Starczewska-Wojnar (AP w Opolu),
- Jakub Żygawski (Dyrektor AP w Zamościu),
- Dariusz Magier (Oddział IPN w Lublinie),
- Barbara Ratajewska (AP w Lesznie)

oraz goście:

- Henryk Niestrój (Zastępca Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych),
- Maciej Zdunek (dyrektor Departamentu Archiwistyki NDAP)
- Sebastian Czerniak (Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, wiceprzewodniczący CKAOD),
- Maciej Parzniewski (NAC, członek CKAOD),

- Anna Jastrzębska-Pawlak (NDAP, członek CKOD),

- Anna Laszuk (NDAP).

W zastępstwie nieobecnego Roberta Górskiego obowiązki sekretarza CKM pełnił Bartosz Nowożycki.

Porządek spotkania:

1. Otwarcie spotkania.
2. Rozpatrzenie uwag do projektu zarządzenia Naczelnego Dyrektora w sprawie brakowania dokumentacji z zasobu własnego archiwów państwowych.
3. Dokończenie omawiania projektu zarządzenia Naczelnego Dyrektora w sprawie przejmowania i opracowania akta stanu cywilnego w archiwach państwowych.
4. Dyskusja nad projektem przepisów w sprawie materiałów audiowizualnych.
5. Dyskusja nad projektem przepisów w sprawie postępowania z kopiami w zasobach archiwów państwowych.
6. Przegląd prac w grupach roboczych.
7. Wolne głosy i wnioski.

Ad 1.

Trzecie posiedzenie Centralnej Komisji Metodycznej, kadencji 2016-2018, otworzyła przewodnicząca Hanna Staszewska, witając przybyłych członków Komisji oraz gości. Przewodnicząca poinformowała zebranych o zmianie porządku posiedzenia oraz konieczności zakończenia prac nad projektami zarządzeń Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych dotyczących brakowania dokumentacji z zasobu własnego archiwów państwowych oraz przejmowania i opracowania akta stanu cywilnego w archiwach państwowych. Przyjęto następujący porządek spotkania:

1. Otwarcie spotkania.
2. Dyskusja nad projektem przepisów w sprawie materiałów audiowizualnych.

3. Rozpatrzenie uwag do projektu zarządzenia Naczelnego Dyrektora w sprawie brakowania dokumentacji z zasobu własnego archiwów państwowych.
4. Przegląd prac w grupach roboczych.
5. Dokończenie omawiania projektu zarządzenia Naczelnego Dyrektora w sprawie przejmowania i opracowania akta stanu cywilnego w archiwach państwowych.
6. Wolne głosy i wnioski.

Witając gości podziękowała za udział w posiedzenie członkom CKOD (S. Czerniakowi, A. Jastrzębskiej-Pawlak oraz M. Parzniewskiemu), wskazując jednocześnie na potrzebę współpracy i wymiany doświadczeń z tą Komisją.

H. Niestrój złożył rezygnację z udziału w pracach CKM, z uwagi na objęcie stanowiska Zastępcy Naczelnego Dyrektora. Rezygnacja została przyjęta przez Przewodniczącą Komisji.

Ad 2.

Kolejnym punktem posiedzenia była dyskusja nad projektem przepisów w sprawie materiałów audiowizualnych. Na wstępie H. Staszewska stwierdziła, iż brak doświadczeń w postępowaniu z dokumentacją audiowizualną nie zwalnia członków CKM oraz pozostałych archiwistów z opiniowania przygotowanego przez NAC projektu. Zaproponowała zdjęcie z porządku obrad punktu dotyczącego omawiania całości projektu przepisów i skupienie się na dwóch zasadniczych kwestiach, tj.:

1. postępowanie z nietrwałymi nośnikami danych po przeniesieniu ich zawartości do pamięci masowej,
2. koncepcja zrównania jednostki inwentarzowej z jednostką archiwalną.

Dyskusję otworzył M. Parzniewski, który zapoznał członków Komisji z pracami prowadzonymi w tym zakresie przez Komisję Metodyczną NAC. Przedstawiając stanowisko NAC, dopuszczające niszczenie nietrwałych nośników danych, zaznaczył, iż istotą procesu zabezpieczania dokumentacji audiowizualnej w postaci elektronicznej jest zachowania informacji, nie zaś nośnika danych. Dopuszczał jednak wyjątki w sytuacji, gdy nośnik danych ma znaczenie w postępowaniu dowodowym lub jest podpisany przez osobę sprawującą istotną

funkcję publiczną (np. Prezydenta RP). Przytoczył również przykład NINA, która zachowuje nośniki danych o znacznych pojemnościach, który przegrywanie do pamięci masowej jest nieopłacalne z uwagi na rozmiar danych (np. 4K wideo). Podsumowując wypowiedź M. Parzniewski stwierdził, że Komisji Metodyczna NAC chciała stworzyć wzór praktyk przejmowania dokumentacji elektronicznej na nośnikach fizycznych.

Następnie H. Staszewska zwróciła uwagę na konieczność przygotowania przez NDAP normatywu dotyczącego kwestii poruszanych przez M. Parzniewskiego, zaznaczając problemy jakie występują np. podczas przejmowania spuścizn archiwalnych, zawierających dokumentację audiowizualną w postaci elektronicznej.

A. Laszuk wspomniała rozwiązania przyjęte w tym zakresie przez New York Public Library opisane w artykule B. Nowożyckiego, złożonym do druku w czasopiśmie „Archeion”. B. Nowożycki przedstawił ogólne założenia praktyk stosowanych w nowojorskiej Bibliotece Publicznej, odnosząc się jednocześnie do projektu E-ARK, referując obrady konferencji dotyczącej projektu, która miała miejsce w Budapeszcie w dniach 6-7 grudnia 2016 r.

M. Zdunek wyraził gotowość przygotowania przez Departament Archiwistyki projektu normatywu dotyczącego tych zagadnień. M. Król zauważyła, że brak jednoznacznych przepisów regulujących postępowanie z materiałami audiowizualnymi oraz sprzętu umożliwiającego odtworzenie nagrań dźwiękowych jest istotną kwestią, podając za przykład problemy z opracowaniem spuścizny prof. Janusza Zawodnego z zasobu AAN.

Następnie S. Czerniak nawiązał do dyskusji poświęconej próbie definicji pojęcia dokumentu elektronicznego oraz projektowanego systemu Archiwum Dokumentu Elektronicznego. W tym miejscu B. Nowożycki przypomniał rozwiązania przyjęte w zakresie pozyskiwania dokumentacji elektronicznej z różnych źródeł w projekcie E-ARK, wskazując na ich możliwe zastosowanie w projektowaniu rodzimych rozwiązań.

Stanowisko CKM podsumowała Przewodnicząca twierdząc, że po przegraniu danych do pamięci masowej fizyczne nośniki danych o niskiej trwałości powinny być niszczone.

H. Niestrój w kontekście powyższych ustaleń zwrócił uwagę na kwestię dokumentacji audiowizualnej zapisanej na nośnikach analogowych. Zadał pytanie o

sposób postępowania z powyższą dokumentacją po sporządzeniu jej kopii cyfrowych. Odnosząc się do pytania Zastępcy Naczelnego Dyrektora M. Parzniewski stwierdził, iż temat ten był już diskutowany w NAC. W jego opinii nośniki o niskich parametrach technicznych (np. VHS) po zdigitalizowaniu ich zawartości mogą być niszczone. Jako przykład przywołał ekspertyzy prowadzone w placówkach Telewizji, które wykazały konieczność tworzenia kopii cyfrowych z uwagi na degradację pierwotnego nośnika. W tym miejscu H. Staszewska i B. Nowożycki przywołali przykłady problemów związanych z uszkodzonymi nośnikami analogowymi występującymi w zasobach Archiwum Państwowego w Poznaniu i w AAN.

H. Staszewska zasugerowała, aby NDAP odniosło się do tego problemu regulując te kwestie odrębnymi przepisami w porozumieniu z NAC.

K. Follprecht zauważyła, iż zły stan nośników analogowych oraz brak odpowiednich urządzeń do ich odczytu uniemożliwiają udostępnianie materiałów audiowizualnych przez archiwa państwowe.

M. Parzniewski zwrócił uwagę na fakt, iż w przypadku taśm filmowych zaleca się przechowywanie nośnika analogowego z uwagi na jego właściwości – zdecydowanie większą rozdzielczość obrazu w porównaniu do kopii cyfrowej.

H. Staszewska stwierdziła, iż projekt przedstawiony przez NAC jest okazją do szerszej dyskusji i ewentualnej zmiany przyjętych priorytetów digitalizacji. Zasugerowała konieczność przygotowania ankiety przez Departament Archiwistyki jako narzędzia analizy problemu materiałów audiowizualnych zapisanych na nośnikach analogowych przechowywanych w archiwach państwowych. A. Laszuk jako punkt wyjścia do zbadania tej kwestii zasugerowała wykorzystanie rozpoznania przeprowadzonego w archiwach państwowych, przy okazji zmian w zakresie ewidencji w 2015 r.

Odnosząc się do sugestii Przewodniczącej M. Parzniewski wskazał na problem z digitalizacją materiałów audiowizualnych wynikający z zapisów praw producenckich i autorskich. H. Niestrój odparł, że problem z prawami producenckimi uniemożliwiający wykonanie kopii cyfrowej można rozwiązać poprzez tworzenie wyłącznie kopii zabezpieczających, a nie użytkowych.

Następnie M. Zdunek zwrócił uwagę na kwestie umiejętności prawidłowej identyfikacji nośnika analogowego, na co H. Niestrój odparł, iż poradnik dotyczący tego zagadnienia ma stanowić załącznik do przygotowanego przez NAC projektu.

W odpowiedzi H. Staszewska zaproponowała możliwość szkoleń pracowników archiwów państwowych poprzez objazdowych ekspertów; jak również nawiązanie współpracy z placówkami TV i wskazanie kierunków dalszego działania.

Przechodząc do kolejnego problemu, jakim jest zrównanie jednostki inwentarzowej z jednostką archiwalną H. Staszewska zaznaczyła, iż należy zachować spójność z obowiązującymi przepisami dotyczącymi ewidencji w archiwach państwowych oraz wytycznymi dotyczącymi sprawozdawczości. Następnie omówiono problem wykazywania w sprawozdaniach archiwów państwowych ilości posiadanych w zasobie fotografii i nagrań dźwiękowych. W tym kontekście M. Parzeniowski zwrócił również uwagę na problem tzw. przedpola archiwalnego. Podsumowując dyskusję Przewodnicząca Komisji stwierdziła, że zrównanie jednostki archiwalnej z inwentarzową jest słusznym kierunkiem prac.

Ad 3.

W dalszej części posiedzenia Komisji przystąpiono do omawiania projektu zarządzenia Naczelnego Dyrektora w sprawie brakowania dokumentacji z zasobu własnego archiwów państwowych. Rozpatrzono uwagi zgłoszone do projektu zarządzenia przez archiwa państwowe (załącznik nr 2), Departament Kształtowania Narodowego Zasobu NDAP (załącznik nr 3) oraz p. ██████████ (załącznik nr 4). W treści zarządzenia wprowadzono zmiany redakcyjne, które nie wymagały rozstrzygnięcia w trybie głosowania. Uściślono przebieg procedury brakowania dokumentacji, jak również kwestię ponownego wartościowania dokumentacji. W kwestii podniesionego problemu zasobu Archiwum Dokumentacji Osobowej i Płacowej w Milanówku zdecydowano się zwrócić do działu prawnego NDAP. Zatwierdzony przez CKM projekt zarządzenia stanowi załącznik nr 1 do protokołu.

Ad 4.

Kolejnym punktem posiedzenia Komisji był przegląd prac prowadzonych w ramach grup roboczych.

Następnie dyskusja skupiła się wokół kwestii postępowania z kopiami w archiwach państwowych.

Ad 5.

Następnie przystąpiono do dalszego omawiania projektu zarządzenia Naczelnego Dyrektora w sprawie przejmowania i opracowania akta stanu cywilnego w archiwach państwowych. Zebrani rozpoczęli dyskusje na poszczególnymi paragrafami, uwzględniając uwagi zgłaszane na forum dyskusyjnym przez członków CKM. Przyjęto zaproponowane zmiany w strukturze zarządzenia oraz zmiany redakcyjne. Zatwierdzony przez Komisję projekt zarządzenia stanowi załącznik nr 5 do protokołu.

Ad 6.

W związku z tym, iż nie było innych głosów i wniosków, Przewodnicząca H. Staszewska podziękowała wszystkim za przybycie i udział w posiedzeniu.

Bartosz Nowożycki

.....

Sekretarz

Hanna Staszewska

.....

Przewodniczący

Załączniki:

1. Projekt zarządzenia Naczelnego Dyrektora w sprawie brakowania dokumentacji z zasobu własnego archiwów państwowych.
2. Zał. Uwagi archiwów państwowych do projektu w sprawie brakowania dokumentacji z zasobu własnego.
3. Zał. Uwagi Departamentu Kształtowania Narodowego Zasobu Archiwalnego do projektu w sprawie brakowania dokumentacji z zasobu własnego archiwów państwowych.
4. Zał. Uwagi p. [REDACTED] projektu w sprawie brakowania dokumentacji z zasobu własnego archiwów państwowych.
5. Projekt zarządzenia Naczelnego Dyrektora w sprawie przejmowania i opracowania akta stanu cywilnego w archiwach państwowych.